

בציור "עכו" מעובדים הבניינים בגוונים קרובים, הנותנים תחושה של אור כסוף, ואילו השמים הכחולים העזים והצללים החריפים, שייכים למערכת תאורה שונה לגמרי. גם בציורים אחרים כ"נוף" יש כמה אספקטים של תאורה בעת ובעונה אחת ללא יצירת כל אחדות או כיוון משמעותי ביניהם. (ג) צבעוניות.

ולרשטיינר נוטה לבנות משטח צבעוני משני רבדים, זה מעל זה. המשטח התחתני צבעו בצבע אחד, ואילו מעליו מונח צבע שני - בדרך כלל צבע קרוב לצבע הקומפלימנטרי, כך שדרכו אפשר להציץ בצבע הראשון. דרך ציור זו מקובלת מסיבות ספציפיות: כדי לאחד צבעים חריפים ולארגן את המבנה הצבעוני, לתת מערכת עקבית של אור-צל (בציורי קונסטבל ודלקרוואה מופיע שימוש מודע דומה). אצל ולרשטיינר אין לחפש את הסיבות הפנימיות לשימוש דו-שכבתי כזה. הוא מקבל את הטכניקה בשלמותה ללא הרהור בסיבות שגרמו ליצירתה. דומה שטכניקה זו נראית לוולרשטיינר כטכניקה ציורית טהורה, שאינה תלויה בסיבות מבניות ציוריות או תיאוריות. האספקט היחיד הנראה לו, הוא האספקט האסתטי, כאילו אספקט זה נפרד לגמרי מהעולם המיוצג בציור. דרך זו היה בה משהו מהסבירות, אילו החתירה היתה לאספקט אסתטי טהור מופשט - אך, כאמור, אין אצל ולרשטיינר כל ניסיון להפשטה של ממש והשימוש בזוגות צבעים קומפלימנטריים נראה לו פשוט "נאה" ללא משמעות חווייתית. לשימוש זה בצבע דו-שכבתי יש עוד אספקט נוסף: אם הציור אינו נזהר היטב - וולרשטיינר אינו נזהר - יש נטייה לצבע עבה ואפילו אטום בגלל הצביעה פעמיים. ובאמת ברוב ציורי השמן, בפרט בשימוש בצבעים כהים כשחור, כחול כהה ואפור, הצבע הוא מגושם, אטום וחסר חיים.

גם ללא דוגמאות נוספות אפשר להכיר את הדגשת הצד הדקורטיבי ללא נכונות "להסתכן" בדקורטיביות טהורה הנוטה להפשטה. דבר זה נראה בטהרתו בחיתוכי העץ, המתארים חיות: הסוס, הנמר (או נושא אחר), מתוארים בבירור, בעוד רהיטי העץ ועקבות חיתוך הסכין נשארים כרקע דקורטיבי סתמי.

ביטוי של ולרשטיינר הוא, איפוא, דקורטיבי ובצבעוני-דקורטיבי. טבעי הדבר שמתוך 50 עבודות, תהיינה גם פגיעות קרובות אחדות. בציור "תחנת רכבת", בו אין התנגשויות מרחב ונפח, פועל הצבע כמערך דו-מימדי נאה ואסתטי. בגואש "פנים", ניתן להכיר תחילה של משחק צבעוני-ציורי, חורג משהו מגדר הדקורטיבי. אפשר לקוות שאלה הם סימנים להמשך התפתחותו הציורית של ולרשטיינר.

שמעון סיאני

"תערוכות תל-אביב" / הארץ / 13.3.64 / תע' יחיד / גלריה "כ"ץ" / תל-אביב

320

תערוכת היחיד של שמעון סיאני רחוקה מלהיות תערוכה אחידה, הן מבחינת סגנון והן מבחינת רמה. זוהי תערוכה של צעיר המוקסם מכמה דרכי ביטוי ציורי ומאחר שבינתיים

אינו מעדיף דרך זו או אחרת, הריהו תוהה ומנסה להשתמש פעם באחת ופעם באחרת. כמובן שזוהי צורה של אקלקטיציזם, אך במקרה של שמעון סיאני אין האקלקטיציזם מופיע במיזוג מספר גישות במסגרת בד אחד, אלא בפעילות, בעת ובעונה אחת, על בדים שונים, בכמה סגנונות, שכמובן, אף אחד מהם אינו יכול להיות אישי.

קבוצת ציורים אחת נטלה את השראתה מסגנון ציור, שתחילתו באקספרסיוניזם של אסכולת פאריס ושבארץ הופיע הרבה אצל ציירים כפרחי (שלפני מספר שנים), דוד עזר, איתמר סיאני (אחיו של שמעון סיאני) ורבים אחרים. בהתאם לנוהג התקופה, מופיעים בציורים אלה גם שימושים בחומריות ללא כל סיבה סבירה. מאפיינים קבוצה זו ציורים כ"במה", "רחוב בלילה", "שמים-בתים-ים" ודומיהם.

קבוצה שנייה, הנראית הרבה יותר אישית ובעלת פוטנציאל ציורי, אם כי בדרך כלל רופפת יותר מבחינת המבנה (אולי דווקא בגלל היותה חיפוש אמיתי יותר), היא קבוצה של ציורים מופשטים לפי דרך בנייתם. ציורים אלה צבעוניים הרבה יותר מאלה שבקבוצה הראשונה האפורים-כהים בדרך כלל. גם בקבוצת הציורים המופשטים, למרות הדמיון החיצוני בין מוצגי הקבוצה, מסתמנות שתי נטיות שעיקרן טיפול שונה של בנין משיכות המכחול. בציור "ריתמוס העיר", שמבחינת מבנה הוא אולי השלם ביותר מכל הקבוצה, משתמש שמעון סיאני במערך משיכות מכחול קצובות, היוצר מבנה שמבחינת צורה מתקרב לאקספרסיוניזם מופשט. בציור זה, היוצא דופן בקבוצה המאופיינת יותר ע"י ציורים כ"לוח מודעות", מופיע במקום משיכת המכחול הקצובה והאקספרסיוניסטית כתב-יד קליגראפי. כמובן שמשרכת מכחול קליגראפית מהווה רק את המבנה הצורני בעיקר ומחייבת פיתוח צבעוני זהיר, שעדיין הוא למעלה מכוחותיו של שמעון סיאני. הוא מגייס הרבה יותר מדי צבעים מכדי שכל צבע יוכל לקבל ביטוי מיוחד ומהותי ורק ימים יגידו אם אלה הם חבלי לידה של צבעוניות מתפתחת או פגם מהותי בדרך הציור. דומה שדווקא בקבוצה זו עשוי להימצא הפתרון למסגרת אישית וציורית לשמעון סיאני. בתערוכה מופיעים גם רישומים רבים, המשתרעים על סגנונות כה רבים ושונים, עד שפשוט לא כדאי לעמוד עליהם, מה גם שצל שיקולי מכירה מעיב עליהם.

אליהו אילון

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 20.3.64 / תע' יחיד / גלריה 220 / תל-אביב

321

תערוכת ציורי השמן של אליהו אילון, איש חנייתה, מדיגימה סגנון, או לפחות נוסחה טכנית מגובשת. ציוריו, שלמרבייתם שמות נוספים, הם למעשה קומפוזיציות מופשטות שהשמות קשורים בהן בערכים רגשיים-צבעוניים ואסוציאטיביים. מבנה הציורים ערוך בכתמים צבעוניים מעובים, המונחים על הבר בעזרת סכין ציירים. סכין הציירים גם משווה לכתם הצבעוני את מבנהו הפנימי, אם ע"י הנחת גוונים דמויי פסיפס בתוך הכתם עצמו, או ע"י